

dog i §§ 2-3 en vis begrænsning af ministres ansvar for medvirken ved kongelige beslutningers tilblivelse; en sådan fravigelse af de almindelige regler er dog næppe tilstrækkeligt begrundet. Endvidere har praktisk taget samtlige forslag indeholdt særlige regler om ministres ansvar for den medvirken ved kongelige beslutningers tilblivelse, som finder sted gennem deres deltagelse i statsråd og ministerråd. Dette spørgsmål er imidlertid af en så forholdsvis begrænset praktisk betydning, at det må forekomme mindre konsekvent at opstille særregler herom, når der, som det fremgår af forslagene, er enighed om, at ministres ansvar for deres deltagelse i ministermøder bør bedømmes efter straffelovens regler om medvirken. Hertil kommer, at anvendelsen af disse regler synes at være den mest hensigtsmæssige løsning også med hensyn til ansvaret for deltagelse i statsråd og ministerråd. På den ene side synes det urigtigt som i § 3 i loven af 1939 at begrænse ansvaret til den medvirken, der udøves ved „forslag, råd eller stemme“; det forhold, at en minister undlader at protestere mod en beslutning, bør i et vist omfang medføre ansvar. På den anden side er det ikke muligt for dette passivitetsansvar at formulere en afgrænsning, som betyder en præcisering af straffelovens medvirkensregler, eller i øvrigt er at foretrække fremfor disse regler.

Derimod er det fundet rigtigst at foretage en præcisering af ministres ansvar for medvirken til underordnede handlinger, der formentlig er det ansvarsspørgsmål vedrørende medvirken, som frembyder størst praktisk interesse. Det er dog også her udgangspunktet, at ministrene er ansvarlige i alle tilfælde, hvor dette følger af straffelovens medvirkensregler, jfr. forslaget § 2. Men 3 væsentlige spørgsmål er trukket frem i § 3, nr. 1-3, og med hensyn til disse spørgsmål er rækkevidden af ministrenes ansvar nærmere fastslået. Bestemmelsen i nr. 1 svarer til § 5, 2. og 3. pkt., i loven af 1939 og indebærer således, 1) at en minister bliver ansvarlig for en underordnet beslutning, når han har undladt at skride ind, skønt han var vidende om, at den pågældende beslutning ville blive truffet, og 2) endvidere at han bliver ansvarlig, hvis han efter at være blevet bekendt med beslutningens udfærdigelse har undladt at skride ind for at hindre dens udførelse. Reglen i nr. 2 svarer til § 6 i loven af 1939, medens bestemmelserne i nr. 3 i forhold til denne lov betegner en ikke uvæsentlig udvidelse. I tidligere forslag er optaget en bestemmelse om, at en minister er ansvarlig for en underordnet handling, når denne er foretaget i henhold til en speciel bemyndigelse fra ministeren. I de tilfælde, der her haves for øje, følger ministerens

ansvar imidlertid klart af straffelovens medvirkensregler, jfr. forslaget § 2, og en speciel præciserende regel er således upåkrævet.

Til § 4.

Til stk. 1. Efter denne bestemmelse kan en minister – forudsat at han har handlet forsætligt eller af grov uagtsomhed, jfr nedenfor – straffes for enhver tilsidesættelse af embedspligt. Bestemmelsen betegner herved en udvidelse af ministrenes ansvar, idet den i straffelovens § 157 fastsatte ansvarsbegrænsning, som er angivet ved formuleringen „grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed“, ikke er overført til forslaget. Forslagets affattelse modsvarer til dels § 8 i loven af 1939: „... overtrædelse af bestemmelse i grundloven eller den øvrige lovgivning, som pålægger ministrene tjenesteplichter“. Man har imidlertid ved forslaget formuleret ønsket at markere, at der påhviler ministrene pligter, der ikke er positivt fastslået i lovgivningen, men som dog efter en forfatningsretlig bedømmelse må anses forbundet med stillingen som minister, og at også tilsidesættelse af sådanne pligter kan medføre strafansvar.

Til stk. 2. Bestemmelsen angår ministres ansvar for meddelelse af urigtige eller vildledende oplysninger til folketinget eller fortielse over for tinget. Et ansvar herfor følger allerede af stk. 1, men man har ønsket gennem bestemmelsen i stk. 2 at præcisere dette ansvars rækkevidde. Det væsentligste problem i forbindelse med denne bestemmelse er tilvejebringelsen af en juridisk forsvarlig udformning af reglen om ansvar for fortielse. Man mener dog, at en sådan udformning opnås ved den foreslåede affattelse, der i princippet svarer til affattelsen af § 9 i den norske lov af 1932 om straf for handlinger, der påtales ved rigsretten.

Til stk. 1. og 2. For så vidt angår de subjektive ansvarsbetingelser fremgår det af stk. 1 og af den i stk. 2 indeholdte henvisning til stk. 1, at ansvaret efter § 4 omfatter forhold, der er begået med forsæt eller af grov uagtsomhed. I denne henseende er forslaget i hovedsagen i overensstemmelse med reglerne i straffelovens §§ 155-157, hvorefter forhold, der er begået af uagtsomhed, som ikke er grov, kun kan straffes, hvis der foreligger „oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed“.

Den foreslåede afgrænsning af det subjektive ansvarsgrundlag, som må ses i sammenhæng med den udvidelse af ansvaret, der er omtalt ovenfor i de særlige bemærkninger til stk. 1, synes påkrævet under hensyn til rigsretsprocedurens hele karakter; denne procedure er kompliceret og tidkrævende, og den er udformet med henblik på og må nødvendig-